

Nr 128.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående pensionering av vissa i lantförsvarets tjänst anställda eller förut anställda personer; given Stockholms slott den 12 februari 1926.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över försvarsärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla de förslag, om vilkas avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen under punkterna 1:o—9:o hemställt.

G U S T A F.

P. Albin Hansson.

Utdrag av protokollet över försvarsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 12 februari 1926.

Närvarande:

Statsministern SANDLER, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden OLSSON, NOTHIN, SVENSSON, HANSSON, LINDERS, SCHLYTER, WIGFORSS, MÖLLER, LEVINSON.

Departementschefen, statsrådet Hansson anhåller att få underställa Kungl. Maj:ts prövning åtskilliga inkomna framställningar angående beredande av pension åt vissa i lantförsvarets tjänst anställda eller förut anställda personer samt anför därvid följande:

1:o.

Uti skrivelse till arméförvaltningens intendentsdepartement den 2 april 1925 har *chefen för Upplands infanteriregemente* gjort framställning om beredande av pension åt förmannen vid regementets skomakeriverkstad Johan Emanuel Nydén.

*Ang. pension
åt förre
skomakeri-
förmannen
J. E. Nydén.*

Av handlingarna i ärendet inhämtas, att Nydén är född den 26 december 1871; att han under tiden den 7 november 1889—den 18 januari 1908 tjänat som soldat vid Upplands infanteriregemente; att han alltsedan år 1908 varit anställd såsom förman vid nämnda regementes skomakeriverkstad, vilken anställning han lämnat med utgången av april månad 1925; att han under de senare åren vid regementet uppburit en avlöning, som, fränsett dyrtidstillägg, uppgått till 2,400 kronor för år; att han icke uppbär något understöd från Vadstena krigsmanshuskassa; att han har vänstra armen amputerad i sin helhet samt företer symptom på åderförkalkning, i följd varav hans arbetsförmåga är i mycket hög grad nedsatt; samt att han tjänat utmärkt väl såsom soldat samt utan anmärkning och efter bästa förmåga utfört det honom såsom arbetsförman vid regementets skomakeriverkstad åliggande arbete.

Chefen för femte arméfördelningen har tillstyrkt den gjorda framställningen.

Med överlämnande av handlingarna i ärendet har *arméförvaltningens intendentsdepartement* uti skrivelse till Kungl. Maj:t anfört, att departementet i betraktande av Nydéns långa och väl vitsordade verksamhet i statens tjänst funne det vara med rättvisa och billighet överensstämmande, att han från och med månaden näst efter den, under vilken han erhållit avsked från sin anställning vid Upplands infanteriregemente, komme i åtnjutande av något understöd från statens sida för sin återstående levnad. I fråga om storleken av dylikt understöd erinrade departementet därom, att pensioner å 800 å 1,000 kronor i allmänhet plägat beviljas vid armén anställda arbetare, vilka intagit förmans ställning. Med hänsyn emellertid därtill, att Nydén tjänstgjort i egenskap av förman under en tid av endast något mera än 17 år, ansåge departementet sig icke böra åt Nydén föreslå högre årlig pension än 800 kronor. På grund härav hemställde departementet, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva, att Nydén finge från och med den 1 maj 1925 under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 800 kronor.

Statskontoret har avgivit utlåtande i ärendet och därvid anfört, att ämbetsverket i likhet med arméförvaltningens intendentsdepartement ansåge goda skäl föreligga för beredande av någon pension av statsmedel åt Nydén. Vad pensionsbeloppet beträffade, syntes numera böra vid framställning till riksdagen om beviljande av pension uppmärksammas, hurusom i de bestämmelser om ny pension, som av 1925 års riksdag godkänkts samt meddelats i kungörelsen den 18 juni 1925 (nr 280), förutsattes, att pensioner, som av riksdagen komme att beviljas efter år 1925, till beloppet så avpassades, att de kunde betraktas såsom nyreglerade, och alltså icke berättigade till annan tilläggsförmån än dyrtidstillägg enligt de för sådant tillägg till tjänstepension efter den 1 juli 1925 gällande grunder. Då det alltså i detta fall gällde att föreslå ett belopp, som kunde anses lämpligt såsom nyreglerad pension, syntes ledning för beloppets avpassande kunna hämtas från de såsom nyreglerade betecknade pensioner, som enligt av 1925 års riksdag godkända och i kungörel-

sen den 8 april 1925 (nr 87) fastställda grunder tillkomme viss icke-ordinarie personal vid statens hingstdepåer. För sådan befattningshavare bland nämnda personal, som innehade förmansställning, vore bestämt ett pensionsbelopp av lägst 720 kronor vid 25 tjänstår, med förhöjning av 30 kronor för varje tjänstår utöver 25, dock att högsta pensionsbeloppet skulle utgöra 1,200 kronor; och inträdde rätt att komma i åtnjutande av pension, bland annat, då befattningshavare, efter att hava uppnått en levnadsålder av minst 50 år, entledigades på grund därav, att han befunnos till följd av sjukdom, vanförhet, lyte eller försvagat hälsotillstånd varaktigt oförmögen till arbete. Då i nu förevarande fall, där sålunda angiven förutsättning för pension föreläge, anställningstiden i statens tjänst finge anses utgöra 35 år, syntes pensionsbeloppet böra bestämmas till 1,020 kronor.

Såsom förut nämnts, vore det avsett, att till sådan pension icke skulle utgå annan tilläggsförmån än dyrtidstillägg. Emellertid hade numera med hänsyn till lydelsen av bestämmelserna i kungörelsen den 15 juni 1922 (nr 360) angående pensionstillägg åt vissa f. d. befattningshavare i statens tjänst m. fl. pensionärer uppstått tvekan, huruvida icke innehavaren av en sålunda av riksdagen beviljad pension skulle enligt nämnda bestämmelser vara, därest annat icke uttryckligen föreskrevs, berättigad att åtnjuta sådant pensionstillägg, som i kungörelsen avsåges. För att förekomma detta icke åsyftade förhållande syntes i första hand böra tagas i övervägande, huruvida icke till § 2 i nämnda kungörelse, vilken paragraf innehölle stadganden om undantag från åtnjutande av pensionstillägg, borde fogas en ny punkt av innehåll, att den, som senare än vid 1925 års riksdag blivit genom särskilt beslut av riksdagen förklarad berättigad till pension från allmänna indragningsstaten eller särskilt verks medel, icke finge komma i åtnjutande av pensionstillägg, varom i denna kungörelse vore fråga, under annan förutsättning än att medgivande därtill av riksdagen särskilt lämnades. För sin del ville statskontoret förorda, att en sådan författningsändring vidtoges. I annat fall måste antingen det beräknade pensionsbeloppet nedsättas med pensionstilläggets belopp eller ock i varje förekommande fall stadgas, att å pensionen icke finge åtnjutas pensionsstillägg.

I anledning av vad statskontoret sålunda anfört rörande behovet av ett förtydligande av bestämmelserna om pensionstillägg åt vissa f. d. befattningshavare i statens tjänst m. fl. pensionärer har Kungl. Maj:t på chefens för finansdepartementet föredragning den 29 januari 1926 till riksdagen avlåtit proposition i ämnet (nr 63).

Vad angår frågan om beviljande av pension åt förre skomakeriförmannen Nydén, finner jag, med hänsyn till vad i ärendet förekommit, det vara med billighet överensstämmande, att dylik förmån beredes honom. Beträffande storleken av pensionen, som, i enlighet med vad förut anförts, bör avpassas så, att den kan betraktas såsom nyreglerad, anser jag mig böra biträda vad statskontoret härutinnan föreslagit. I överensstämmelse härmed skulle för be-

räklandet av pensionsbeloppet de grunder komma till tillämpning, som enligt kungörelse den 8 april 1925 (nr 87) fastställts för pensionering av vissa icke-ordinarie befattningshavare vid Flyinge hingstdepå och stuteri samt Ströms-holms hingstdepå, och skulle beloppet sålunda bestämmas till 1,020 kronor för år.

Jag får alltså hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att förre förmannen vid Upplands infanteriregementes skomakeriverkstad Johan Emanuel Nydén må från och med den 1 maj 1925 under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 1,020 kronor.

2:o.

Ang. pension
åt förre
arbetaren
F. T.
Sandberg.

Uti skrivelse till arméförvaltningens artilleridepartement den 17 mars 1925 har *styresmannen för ammunitionsfabriken* gjort framställning om beredande av pension åt arbetaren vid fabriken Frey Teodor Sandberg.

Av handlingarna i ärendet inhämtas, att Sandberg är född den 1 augusti 1864; att han alltsedan den 1 februari 1895 varit anställd vid ammunitionsfabriken; att han under år 1924 vid fabriken uppburit en avlöning, som, frånsett dyrtidstillägg, uppgått till omkring 2,400 kronor; att han på grund av åderförkalkning och ålderdomssvaghet är oförmögen att vidare fullgöra de med hans anställning vid fabriken förenade göromål; samt att han under sin tjänstetid vid fabriken iakttagit ett hedrande uppförande och visat god arbetsduglighet.

Med överlämnande av handlingarna i ärendet har *arméförvaltningens artilleridepartement* uti skrivelse till Kungl. Maj:t anført, att departementet ansåge billigt, att Sandberg genom pension bereddes någon hjälp till livsuppehälle under sin återstående livstid. I fråga om storleken av det ifrågasatta understödet ansåge departementet, med hänsyn till Sandbergs tjänstetid ävensom till de belopp, riksdagen under de närmast föregående åren beviljat arbetsanställda vid arméns fabriker, sig böra föreslå 600 kronor för år. Artilleridepartementet hemställde alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att å allmänna indragningsstaten bevilja Sandberg en årlig pension under hans återstående livstid av 600 kronor, att utgå från och med den 1 januari 1926.

Statskontoret har avgivit utlåtande i ärendet och därvid anført, bland annat, att ämbetsverket i likhet med arméförvaltningens artilleridepartement ansåge skäl föreligga för beredande åt Sandberg av någon pension. Då det gällde att i detta fall föreslå ett belopp, som kunde anses såsom nyreglerad pension, syntes ledning kunna hämtas från de såsom nyreglerade betecknade pensioner, som avsåges för betjäningsspersonalen vid statens hingstdepåer. För sådan befattningshavare bland nämnda personal, vilken icke innehade förmansställning, vore avsett ett pensionsbelopp av lägst 600 kronor vid 25 tjänstår och högst

900 kronor vid minst 35 tjänstår. Emellertid torde Sandberg såsom yrkesutbildad arbetare vid ammunitionsfabriken få anses intaga en högre ställning än en stallbetjänt. Med hänsyn härtill torde pensionsbeloppet för Sandberg böra, ehuru hans tjänstetid omfattade endast 30 år, bestämmas till 960 kronor för år, motsvarande en icke nyreglerad pension å 560 kronor.

I likhet med statskontoret tillstyrker jag, att Sandberg beredes pension med 960 kronor för år. Då, enligt vad jag under hand inhämtat, Sandberg avgått från sin ifrågavarande anställning den 9 december 1925, torde pensionen till honom böra utgå från och med den 1 januari 1926.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att förre arbetaren vid ammunitionsfabriken Frey Teodor Sandberg må från och med den 1 januari 1926 under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 960 kronor.

3:o.

Uti skrivelse till Kungl. Maj:t den 23 mars 1925 har chefen för *Göta artilleriregemente* gjort framställning om beredande av pension åt skomakeriarbetaren vid regementets intendenturverkstäder August Andersson Sundqvist.

Av handlingarna i ärendet inhämtas, att Sundqvist är född den 3 december 1858; att han från och med år 1875 till och med den 30 april 1918 varit anställd hos de entreprenörer, som handhaft skolagningen för Göta artilleriregemente, samt därvid i regementets lokaler och med regementets materialier utfört skoreparationer för regementets räkning; att han alltsedan den 1 maj 1918 varit anställd såsom skomakeriarbetare vid regementets intendenturverkstäder; att han under de senare åren vid regementet uppburit en avlöning, som, fränsett dyrtidstillägg, uppgått till i medeltal omkring 1,370 kronor för år; att han lider av kronisk ledgångsreumatism och till följd därav anses vara för framtiden oförmögen att sköta sin befattning; samt att han på ett synnerligen förtjänstfullt sätt och efter bästa förmåga fullgjort sitt arbete vid regementet.

Ang. pension
åt förre
skomakeri-
arbetaren
A. A.
Sundqvist

Chefen för tredje arméfördelningen har tillstyrkt den gjorda framställningen.

Arméförvaltningens intendentsdepartement har avgivit utlåtande i ärendet och därvid anført, att departementet i betraktande av såväl den långa tid, varunder Sundqvist utfört arbete för kronans räkning, som hans väl vitsordade tjänstgöring funne det vara med rättvisa och billighet överensstämmande, att han från och med månaden näst efter den, under vilken han erhöile avsked från sin anställning vid regementet, komme i åtnjutande av något understöd från statens sida för sin återstående levnad. I fråga om storleken av dylikt understöd erinrade departementet därom, att i allmänhet beviljats pensioner å 600

kronor för år åt arbetare vid armén i liknande ställning som Sundqvist. Då Sundqvist emellertid kunde åberopa en ovanligt lång verksamhet för statens räkning, syntes det departementet, som om understödet till honom skäligen borde bestämmas till ett belopp av 700 kronor för år. På grund av vad intendentsdepartementet sålunda anförde hemställde departementet, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva, att Sundqvist finge från och med månaden näst efter den, under vilken han erhöles avsked från sin anställning vid regementet, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 700 kronor.

Statskontoret har i avgivet utlåtande anförde, bland annat, att ämbetsverket ansåge skäl föreligga, att Sundqvist bereddades någon pension, när han lämnade sin anställning. När det gällde att avpassa s. k. nyreglerat pensionsbelopp åt arbetare, syntes ledning för beräkningen kunna erhållas från de såsom nyreglerade betecknade pensioner, som av 1925 års riksdag i anledning av propositionen nr 45 fastställes att gälla för betjäningsspersonalen vid statens hingstdepåer. För sådan befattningshavare bland nämnda personal, som icke innehade förmansställning, vore bestämt ett pensionsbelopp av 600 kronor vid 25 tjänstår. Vid längre tjänstetid ökades pensionsbeloppet med 30 kronor för vart år över 25, dock att pensionen utgjorde högst 900 kronor. Med tillämpning av dessa grunder i förevarande fall, där det förelåge en tjänstetid av 50 år, skulle pensionsbeloppet för Sundqvist utgöra 900 kronor. På grund härav hemställde statskontoret, som i övrigt icke hade något att erinra mot arméförvaltningens intendentsdepartements förslag, att pension till sistnämnda belopp måtte genom framställning till riksdagen beredas Sundqvist.

Genom beslut den 12 juni 1925 har *Kungl. Maj:t* medgivit, att till Sundqvist finge tills vidare från och med månaden näst efter den, då han avginge från sin anställning vid Göta artilleriregemente, från lantförsvarets anslag till extra utgifter utbetalas understöd med 75 kronor vid varje månads utgång, intill dess frågan om beredande av pension åt honom blivit slutligt prövad, med skyldighet för Sundqvist att, i den mån pension kunde bli honom tillerkänd jämväl för tid, varunder han uppburit nu medgivna understöd, till nämnda anslag återbetala däriifrån för sådan tid uppburna understödsmedel, vilken återbetalning skulle ske genom överföring av till betalning förfallna pensionsmedel och därå eventuellt belöpande dyrtidstillägg.

Liksom myndigheterna anser även jag, att Sundqvist bör beredas pension av statsmedel. I fråga om pensionens storlek ansluter jag mig till vad statskontoret i sådant avseende föreslagit, eller att pensionen bör bestämmas till 900 kronor för år. Då Sundqvist, enligt vad jag under hand inhämtat, avgått från sin ifrågavarande anställning med utgången av oktober månad 1925, torde pensionen bära utgå från och med den 1 november sagda år.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att förre skomakeriarbetaren vid Göta artilleriregementes intendenturverkstäder August Andersson Sundqvist må från och med den 1 november 1925 under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 900 kronor.

4:o.

Uti en till Kungl. Maj:t ställd, den 8 april 1925 dagteeknad skrift har förre *Ang. pension* skrädderiarbetaren vid Livregementets grenadjärers intendenturverkstäder *åt förre* Anders Bergqvist anhållit att komma i åtnjutande av pension. *skrädderi-*
arbetaren
A. Bergqvist.

Av handlingarna i ärendet inhämtas, att Bergqvist är född den 15 januari 1846; att han varit anställd såsom skrädderiarbetare vid Livregementets grenadjärers intendenturverkstäder under åren 1882—1915, vilken anställning han emellertid under sistnämnda år måst lämna på grund av sjuklighet; att han under de senare åren av sin anställning vid regementet uppburit en avlöning av i medeltal omkring 730 kronor för år; att han lider av åderförkalkning, i följd varav han anses vara fullständigt oförmögen till arbete och hans arbetsoförmåga betraktas såsom sannolikt för framtiden bestående; att han med nit och plikttrohet utfört sitt arbete för kronans räkning och alltid ådagalagt ett mycket gott uppförande och fört en hedrande vandel; samt att han enligt lagen om allmän pensionsförsäkring uppbär ett årligt understöd av 66 kronor.

Sekundchefen för Livregementets grenadjärer och chefen för fjärde arméfördelningen hava tillstyrkt den gjorda ansökningen.

I ärendet har *arméförvaltningens intendentsdepartement* avgivit utlåtande samt därvid anført, att departementet i betraktande av Bergqvists långa och väl vitsordade verksamhet i statens tjänst funne det vara med rättvisa och billighet överensstämmande, att han, som för omkring 10 år sedan upphört att arbeta å regementets verkstäder, komme i åtnjutande av något understöd från statens sida för sin återstående levnad. I fråga om storleken av dylikt understöd erinrade departementet därom, att i allmänhet beviljats pensioner å 600 kronor för år åt arbetare vid armén i liknande ställning som Bergqvist. Med hänsyn emellertid därtill, att Bergqvist under de sista anställningsåren från regementet uppburit en avlöning, som uppgått till endast omkring 730 kronor för år, ansåge departementet sig icke kunna åt honom föreslå högre årlig pension än 500 kronor, att utgå från och med den 1 juli 1925. På grund av vad intendentsdepartementet sålunda anført hemställde departementet, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva, att Bergqvist finge från och med den 1 juli 1925 under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 500 kronor.

Statskontoret har avgivit utlåtande i ärendet och därvid anført, bland annat, att, med hänsyn till Bergqvists levnadsålder och långvariga tjänstetid, i detta fall

syntes föreligga sådana omständigheter, som i allmänhet plägade uppställas såsom förutsättningar för beredande av pension av statsmedel. Den omständigheten, att Bergqvist redan för 10 år sedan lämnat sin anställning i statens tjänst, syntes vid det förhållande, att han vid avgången redan uppnått en ålder av 69 år och på grund av sjuklighet icke längre kunde bibehållas vid sitt arbete, icke böra utgöra hinder för att beträffande honom vidtaga åtgärder i sådant syfte. Om alltså statskontoret för sin del funne sig kunna förorda, att pension i detta fall beredd, så kunde statskontoret likväl icke beträffande beloppet instämma i den av arméförvaltningens intendentsdepartement gjorda hemställan. Pensionsbeloppet torde nämligen böra så avpassas, att detsamma kunde betraktas såsom nyreglerat. Härvid syntes ledning för beloppets beräkning kunna erhållas från de såsom nyreglerade betecknade pensioner, som fastställts för betjäningsspersonalen vid statens hingstdepåer. För sådana befattningshavare bland nämnda personal, som icke innehade förmansställning, vore bestämt ett pensionsbelopp av 600 kronor vid 25 tjänstår. Vid större antal tjänstår ökades pensionsbeloppet med 30 kronor för vart år över 25, dock att pensionen finge utgöra högst 900 kronor. Då i nu förevarande fall 34 tjänstår syntes vara av Bergqvist intjänade, skulle pensionsbeloppet efter nyss angivna regel bestämmas till $(600 + 9 \times 30 =) 870$ kronor. Emellertid kunde det enligt statskontorets mening ifrågasättas, huruvida icke ett sålunda avpassat pensionsbelopp vore för högt i detta fall, där avgång från tjänsten ägt rum för länge sedan och vederbörande således aldrig i statens tjänst kommit i åtnjutande av den högre avlöning, som förhållandena under de senaste åren medfört. På grund härav syntes pensionsbeloppet för Bergqvist lämpligen kunna bestämmas till 768 kronor, motsvarande vad som skulle hava i ny pension tillkommit honom, därest han vid avgången från sin anställning kommit i åtnjutande av den pension å 300 kronor, som då vanligen beviljats en i statens tjänst uttjänt arbetare.

Under återopande av vad sålunda i ärendet förekommit och då jag beträffande pensionsbeloppet ansluter mig till vad statskontoret härutinnan föreslagit, får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att förre skrädderiarbetaren vid Livregementets grenadjärers intendenturverkstäder Anders Bergqvist må från och med den 1 juli 1925 under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 768 kronor.

5:o.

Ang. pension
åt förre
arbetaren
A. N.
Karlsson.

Uti skrivelse till arméförvaltningens artilleridepartement den 16 april 1925 har styresmannen för Åkers krutbruk gjort framställning om beredande av pension åt arbetaren vid krutbruket August Niklas Karlsson.

Av handlingarna i ärendet inhämtas, att Karlsson är född den 8 augusti 1863; att han alltsedan den 8 augusti 1883 varit anställd vid Åkers krutbruk;

att han under de senare åren från krutbruket uppburit en avlöning, som, frånsett dyrtidstillägg, uppgått till i medeltal omkring 1,210 kronor för år; att han på grund av allmänna åldersförändringar och försvagade kroppskrafter ej längre är arbetsför; samt att han under sin ifrågavarande anställning visat god arbetsskicklighet och sig utmärkt väl förhållit.

Med överlämnande av handlingarna i ärendet har *arméförvaltningens artilleridepartement* uti skrivelse till Kungl. Maj:t anført, att departementet ansåge billigt, att Karlsson genom pension bereddes någon hjälp till livsuppehälle under sin återstående livstid. Med hänsyn till Karlssons långa tjänstetid ävensom till de belopp, riksdagen under de närmast föregående åren beviljat arbetsanställda vid arméns verkstäder, ansåge departementet sig böra föreslå, att understödet bestämdes till 600 kronor för år. I anslutning härtill hemställde artilleridepartementet, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att å allmänna indragningsstaten bevilja Karlsson en årlig pension under hans återstående livstid till belopp av 600 kronor.

Statskontoret har avgivit utlåtande i ärendet och därvid anført, bland annat, att ämbetsverket, i likhet med arméförvaltningens artilleridepartement, ansåge goda skäl föreligga för beredande åt Karlsson av någon pension. När det gällde att bestämma pension för arbetare, syntes kunna tjäna till ledning de såsom nyreglerade betecknade pensioner, som fastställts för betjäningsspersonalen vid statens hingstdepåer. För sådan befattningshavare bland nämnda personal, som icke innehade förmansställning, vore bestämt ett pensionsbelopp av lägst 600 kronor vid 25 tjänstår och högst 900 kronor vid minst 35 tjänstår. Då i nu förevarande fall Karlsson, som tjänat staten under en tid av mer än 41 år, såsom yrkesutbildad arbetare vid krutbruket torde få anses intaga en något högre ställning än stallbetjänt, syntes pensionsbeloppet för honom skäligen böra sättas något högre än vad som sålunda kunde högst tillkomma en stallbetjänt. Sagda belopp borde därför lämpligen bestämmas till 960 kronor, motsvarande en icke nyreglerad pension å 560 kronor.

Genom beslut den 22 maj 1925 har *Kungl. Maj:t* medgivit, att till Karlsson finge från och med månaden näst efter den, då han avginge från sin anställning vid Åkers krutbruk, från lantförsvarets anslag till extra utgifter utbetalas understöd med 80 kronor vid varje månads utgång, intill dess frågan om beredande av pension åt honom blivit slutligt prövad, med skyldighet för Karlsson att, i den mån pension kunde bliva honom tillerkänd jämväl för tid, varunder han uppburit nu medgivna understöd, till nämnda anslag återbetala därifrån för sådan tid uppburna understödsmedel, vilken återbetalning skulle ske genom överföring av till betalning förfallna pensionsmedel och därå eventuellt belöpande dyrtidstillägg.

I likhet med statskontoret tillstyrker jag, att Karlsson beredes en årlig pension av 960 kronor. Enligt vad jag under hand inhämtat, har Karlsson den 30

maj 1925 avgått från sin ifrågavarande anställning, varför pensionen till honom torde böra utgå från och med den 1 juni samma år.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att förre arbetaren vid Åkers krutbruk August Niklas Karlsson må från och med den 1 juni 1925 under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 960 kronor.

6:o.

Ang. pension
åt
sömmerskan
S. D. Hed,
född Persson.

Uti skrivelse till Kungl. Maj:t den 28 maj 1925 har *chefen för Norrlands dragonregemente* gjort framställning om beredande av pension åt sömmerskan vid nämnda regementes reparationsverkstäder, änkan Selma Dorotea Hed, född Persson.

Av handlingarna i ärendet inhämtas, att Hed är född den 11 september 1858; att hon sedan Norrlands dragonregementes förflyttning till Umeå år 1900 varit anställd vid regementet först såsom kokerska vid manskapsköket till den 31 augusti 1909 och från den 1 september samma år såsom sömmerska vid linnereparationsverkstaden; att hon under de senare åren vid regementet uppburit en avlöning, som, fränsett dyrtidstillägg, uppgått till i medeltal omkring 1,170 kronor för år; att hennes arbetsförmåga på grund av höggradig hjärtförstoring är väsentligt nedsatt; att hon är medellös; samt att hon under sin anställningstid utfört sina sysslor på ett tillfredsställande sätt.

Chefen för sjätte arméfördelningen har tillstyrkt den gjorda framställningen.

I ärendet har *arméförvaltningens intendentsdepartement* avgivit utlåtande och därvid anført, att departementet i betraktande av Heds långa och väl vitsordade verksamhet i statens tjänst funne det vara med rättvisa och billighet överensstämmande, att något understöd från statens sida för hennes återstående livstid bereddades henne. I fråga om storleken av dylikt understöd erinrade departementet därom, att befattningshavare i statens tjänst i liknande ställning som Hed under de senare åren tillerkänts pensioner från allmänna indragningsstaten med 300 å 400 kronor för år. Med hänsyn till Heds jämförelsevis långa anställningstid i statens tjänst ansåge departementet sig böra åt henne föreslå en årlig pension av 400 kronor, att utgå från och med månaden näst efter den, under vilken hon avginge från sin anställning vid regementet. På grund av vad intendentsdepartementet sålunda anført hemställde departementet, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva, att Hed finge från och med månaden näst efter den, under vilken hon avgått från sin anställning vid regementet, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 400 kronor.

Statskontoret har avgivit utlåtande i ärendet och därvid anført, att ämbetsverket intet hade att erinra mot att åt Hed utverkades en pension till av armé-

förvaltningens intendentsdepartement föreslaget belopp, 400 kronor. Emellertid syntes det nu ifrågasatta understödet böra regleras i enlighet med föreskrifterna i kungörelsen den 18 juni 1925 (nr 280). Vid sådant förhållande skulle till det förenämnda beloppet komma pensionstillägg och pensionsförhöjning med tillhoppa 392 kronor, varför den för Hed ifrågasatta pensionen syntes böra utverkas med ett belopp av 792 kronor.

Liksom myndigheterna anser även jag, att Hed bör beredas pension av statsmedel. I fråga om pensionsbeloppets storlek ansluter jag mig till vad statskontoret därutinnan föreslagit.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att sömmerskan vid Norrlands dragonregementes reparationsverkstäder, änkan Selma Dorotea Hed, född Persson, må från och med månaden näst efter den, varunder hon entledigas från sin anställning vid regementet, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 792 kronor.

7:o.

Uti skrivelse till Kungl. Maj:t den 12 juni 1925 har *sekundchefen för Göta livgarde* gjort framställning om beredande av pension åt sömmerskan vid nämnda regementes intendenturverkstäder Katarina Vilhelmina Edling.

Ang. pension
åt
sömmerskan
K. V. Edling.

Av handlingarna i ärendet inhämtas, att Edling är född den 11 oktober 1851; att hon alltsedan den 1 september 1888 varit anställd såsom sömmerska vid Göta livgarde; att hon under de senare åren vid regementet uppburit en avlöning, som, fränsett dyrtidstillägg, uppgått till i medeltal omkring 1,400 kronor för år; att hon lider av väsentligt minskad rörlighet i vänstra höftleden till följd av brott å lärbenshalsen ävensom av kronisk svullnad av högra underbenet samt av höggradig muskelreumatism, på grund varav hon anses vara i det närmaste oförmögen till arbete och nämnda arbetsoförmåga anses komma att bli bestående; samt att hon städse fullgjort sitt arbete vid regementet till full belåtenhet.

Chefen för fjärde arméfördelningen har tillstyrkt den gjorda framställningen.

I ärendet har *arméförvaltningens intendentsdepartement* avgivit utlåtande samt därvid anført, att departementet i betraktande av Edlings långa och väl vitsordade verksamhet i statens tjänst funne det vara med rättvisa och billighet överensstämmande, att hon efter erhållet avsked från sin anställning vid regementet komme i åtnjutande av något understöd från statens sida för sin återstående levnad. Vad beträffade storleken av det understöd, som syntes böra tillerkännas Edling, ansåge departementet, att understödet i fråga, på grund av Edlings höga ålder och långa tjänstetid samt med hänsyn särskilt till den omständigheten, att den benskada, varav hon lede — enligt vad regements-

chefen upplyst — ådragits i tjänsten, skäligen borde bestämmas till 500 kronor för år. På grund av vad intendentsdepartementet sålunda anfört hemställde departementet, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva, att Edling finge från och med månaden näst efter den, under vilken hon erhöle avsked från sin anställning vid regementet, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 500 kronor.

Statskontoret har avgivit utlåtande i ärendet och därvid anfört, att ämbetsverket med hänsyn till Edlings utomordentligt långa och väl vitsordade verksamhet i statens tjänst intet hade att erinra mot utverkande åt henne av pension till föreslagen storlek, 500 kronor. Emellertid syntes det nu ifrågasatta understödet böra regleras i enlighet med föreskrifterna i kungörelsen den 18 juni 1925 (nr 280). Vid sådant förhållande skulle till det förenämnda beloppet komma pensionstillägg och pensionsförhöjning med tillhoppa 400 kronor, varför den för Edling ifrågasatta pensionen syntes böra utverkas med ett belopp av 900 kronor.

Med hänsyn till vad i ärendet förekommit och då jag i fråga om pensionsbeloppets storlek ansluter mig till vad statskontoret härutinnan föreslagit, får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att sömmerskan vid Göta livgardes intendenturverkstäder *Katarina Vilhelmina Edling* må från och med månaden näst efter den, varunder hon entledigas från sin anställning vid regementet, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 900 kronor.

8:o.

Uti skrivelse till Kungl. Maj:t den 11 juli 1925 har *chefen för Norrlands artilleriregemente* gjort framställning om beredande av pension åt tvättförestånderskan vid regementet, änkan *Gustava Molander*, född *Andersson*.

Av handlingarna i ärendet inhämtas, att *Molander*, som är född den 24 april 1859, är änka efter framlidne styckjunkaren vid Norrlands artilleriregemente *K. J. Molander*; att hon alltsedan den 1 oktober 1905 varit anställd såsom tvättförestånderska vid nämnda regemente; att hon under de senare åren vid regementet uppburit en avlöning, som, fränsett dyrtidstillägg, uppgått till 1,500 kronor för år; att hon lider av åderförkalkning och oregelbunden hjärtverksamhet, i följd varav hon är mindre arbetsför och hennes arbetsförmåga med sannolikhet inom närmaste framtiden icke kan betecknas som väsentlig; att hon utfört sitt arbete vid regementet synnerligen plikttroget och förtjänstfullt samt ådagalagt ett hedrande uppförande såväl i som utom tjänsten; samt att hon efter sin avlidne man uppbär en årlig pension av 230 kronor jämte dyrtidstillägg därå.

Tj. f. chefen för sjätte arméfördelningen har tillstyrkt den gjorda framställningen.

Ang. pension
åt tvättförestånderskan
G. Molander,
född
Andersson.

Arméförvaltningens intendentsdepartement har avgivit utlåtande i ärendet och därvid anført, att departementet i betraktande av Molanders långa och väl vitsordade verksamhet i statens tjänst funne det vara med rättvisa och billighet överensstämmande, att hon från och med månaden näst efter den, under vilken hon erhöile avsked från sin anställning vid regementet, komme i åtnjutande av något understöd från statens sida för sin återstående levnad. I fråga om storleken av dylikt understöd erinrade departementet därom, att riksdagen under de senare åren tillerkänt åtskilliga befattningshavare i statens tjänst i liknande ställning som Molander pensioner från allmänna indragningsstaten. Sålunda hade 1924 års riksdag, med bifall till av Kungl. Maj:t i proposition nr 124, punkt 6, därom gjord framställning, tillerkänt tvätterskan vid Norrlands artilleriregemente, änkan Margareta Magnusson, född Esbjörnsson, vilken varit anställd vid nämnda regemente under omkring 20 år och uppnått en ålder av omkring 65 år, pension å allmänna indragningsstaten med 350 kronor årligen (riksdagens skrivelse nr 306, punkt 13 f). Då Molander med avseende å anställningstidens längd och uppnådd ålder syntes kunna jämföras med Magnusson, syntes pensionsbeloppet till Molander icke kunna sättas lägre än det till Magnusson utgående beloppet, eller 350 kronor för år. Med hänsyn emellertid därtill, att Molander utfört sitt tvättarbete vid regementet i egenskap av förestånderska, hölle departementet före, att det pensionsbelopp, som tillerkändes henne, skäligen borde sättas till ett något högre belopp, eller till 400 kronor för år. På grund av vad intendentsdepartementet sålunda anført hemställde departementet, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva, att Molander finge från och med månaden näst efter den, under vilken hon erhöile avsked från sin anställning vid regementet, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 400 kronor.

Statskontoret har avgivit utlåtande i ärendet och därvid anført, att med hänsyn därtill, att Molander innehade anställning såsom förestånderska, anledning till erinran icke syntes föreligga beträffande det av arméförvaltningens intendentsdepartement föreslagna pensionsbeloppet, 400 kronor. Emellertid syntes det nu ifrågasatta understödet böra regleras i enlighet med föreskrifterna i kungörelsen den 18 juni 1925 (nr 280). Vid sådant förhållande skulle till det förenämnda beloppet komma pensionstillägg och pensionsförhöjning med tillhopa 392 kronor, varför den för Molander ifrågasatta pensionen syntes böra utverkas med ett belopp av 792 kronor.

Under åberopande av vad sålunda i ärendet förekommit och då jag i fråga om pensionsbeloppets storlek ansluter mig till statskontorets förslag, får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att tvättförestånderskan vid Norrlands artilleriregemente, änkan Gustava Molander, född Andersson, må från och med månaden näst efter den, varunder hon entledigas från sin anställning vid regementet, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 792 kronor.

9:o.

Ang. pension
å maskinisten
P. J.
Söderström.

Uti skrivelse till Kungl. Maj:t den 30 september 1925 har *chefen för ridskolan* gjort framställning om beredande av pension åt maskinisten vid skolan Per Johan Söderström.

Av handlingarna i ärendet inhämtas, att Söderström är född den 12 november 1859; att han varit anställd såsom gardist vid förutvarande Andra livgardet under tiden den 13 augusti 1880—den 13 augusti 1886 och innehaft anställning såsom rättare vid Strömsholms hingstdepå under tiden den 1 december 1896—den 31 oktober 1909, varefter han den 1 november 1909 tillträtt sin nu innehavande befattning såsom maskinist vid ridskolan; att han under de senare åren uppburit en avlöning, som, fränsett dyrtidstillägg, enligt stat uppgått till 1,290 kronor för år, och härjämte åtnjutit förmånen av fri bostad; att hans arbetsförmåga på grund av sjukdom är i hög grad nedsatt; samt att han såväl vid hingstdepån som vid ridskolan alltid skött sina åligganden till full belåtenhet.

Inspektören för kavalleriet har tillstyrkt den gjorda framställningen.

I ärendet har *arméförvaltningens civila departement* avgivit utlåtande och därvid anført, att departementet, med hänsyn såväl till den långa tid, varunder Söderström tjänat staten, som ock därtill att han numera vore oförmögen sköta sin ansträngande tjänst vid ridskolan, ansåge det vara med rättvisa och billighet överensstämmande, att han efter erhållet avsked från sin anställning vid ridskolan bereddes något understöd från statens sida för sin återstående levnad. Vad anginge storleken av ett dylikt understöd, finge departementet till en början hänvisa till föreskriften i § 2 mom. 2 av kungörelsen den 18 juni 1925 (nr 280), med bestämmelser om ny pension för vissa pensionerade f. d. befattningshavare i statens tjänst m. fl. pensionärer, enligt vilken föreskrift den, som senare än vid 1925 års riksdag blivit genom särskilt beslut av riksdagen förklarad berättigad till pension från allmänna indragningsstaten eller särskilt verks medel, icke finge komma i åtnjutande av pensionsförhöjning, varom i kungörelsen vore fråga, under annan förutsättning än att medgivande därtill av riksdagen särskilt lämnades. Storleken av understödet syntes därför böra avpassas så, att det motsvarade ny pension enligt nyssnämnda kungörelse. Då storleken av dylik pension enligt § 1 av meranämnda kungörelse erhöles genom att till pensionen (understödet), däri inberäknat pensionstillägg, pensionsförbättring eller annan dylik förmån av beskaffenhet, att dyrtidstillägg därå kunde utgå, lades viss förhöjning på sätt i kungörelsen stadgades, gällde det sålunda först att bestämma den pension, som bort tillkomma Söderström, därest bestämmelserna om ny pension icke varit gällande. Härvid syntes den beräkningsgrund, vilken i allmänhet följts vid beviljandet av pensioner, nämligen desammas bestämmande till omkring två tredjedelar av de ordinarie årsinkomster, vederbörande befattningshavare under senare delen av sin tjänstgöringstid uppburit, även i

här föreliggande fall böra vinna tillämpning. Då Söderström under de senaste åren av sin tjänstgöringstid uppburit en kontant avlöning av 1,290 kronor för år, och då värdet av förmånen av fri bostad i förevarande fall skäligen icke kunde uppskattas till lägre belopp än omkring 200 kronor, syntes det skäligt att från dessa utgångspunkter beräkna ett pensionsbelopp av 1,000 kronor för år. Med hänsyn till att några avgifter icke blivit erlagda såsom bidrag till beredande av pension, syntes emellertid ifrågavarande pensionsbelopp böra något reduceras, och hade departementet i sådant avseende, med ledning av vad 1925 års riksdag beslutat i fråga om pension åt, bland andra, äldfrun vid Karlbergs slott och krigsskolan Helga Bernhardina Petersson samt postbudet och polismannen vid krigsskolan, skogvaktaren vid Karlbergs kungsgård Jonas August Håkansson (riksdagens skrivelse nr 201, punkterna 1 och 2), tänkt sig en reduktion till 850 kronor för år. Till detta belopp syntes böra läggas det pensionstillägg om 180 kronor för år, som omförmäldes i kungörelsen den 15 juni 1922 (nr 360). De förhöjningar, som med tillämpning av bestämmelserna i ovannämnda kungörelse den 18 juni 1925 belöpte å ifrågavarande pension och pensionstillägg, utgjorde: förhöjning I 184 kronor och förhöjning II 75 kronor eller tillhopa 259 kronor. Pensionen, avpassad så, att den kunde betraktas såsom nyreglerad, skulle alltså uppgå till $(850 + 180 + 259) = 1,289$ kronor, vilket belopp, för att bli jämnt delbart med tolv, borde avjämnas nedåt till 1,284 kronor i enlighet med föreskriften i § 5 av nämnda kungörelse den 18 juni 1925. På grund av vad civila departementet sålunda anfört hemställde departementet, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva, att Söderström finge från och med månaden näst efter den, varunder han entledigades från sin ifrågavarande anställning, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 1,284 kronor.

Statskontoret har avgivit utlåtande i ärendet och därvid anfört, att med hänsyn till den avsevärda tid, Söderström tjänat staten, en pension för honom av 850 kronor syntes stå i överensstämmelse med hittills av Kungl. Maj:t och riksdagen tillämpade grunder för pensionering av likställd personal. På sätt arméförvaltningens civila departement föreslagit borde därför en mot sagda belopp svarande reglerad pension å 1,284 kronor åt Söderström utverkas.

Under återopande av vad sålunda förekommit får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att maskinisten vid ridskolan Per Johan Söderström må från och med månaden näst efter den, varunder han entledigas från sin anställning vid skolan, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 1,284 kronor.

Kungl. Maj:ts proposition nr 128.

Vad departementschefen ovan under punkterna 1:o—9:o hemställt, däri statsrådets övriga ledamöter instämma, behagar Hans Maj:t Konungen bifalla samt förordnar, att proposition av den lydelse, bilaga vid detta protokoll utvisar, skall avlätas till riksdagen.

Ur protokollet:

Erik von Horn.
